

גמ פשוט פרק עשירי בבא בתרא

קעו.

עין משפט נר מצוה

קנו א מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ב מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ג מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ד מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ה מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ו מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ז מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ח מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו ט מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו י מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יא מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יב מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יג מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יד מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יה מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יז מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יח מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו יט מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:
 קנו כ מיי פ"א מהל' מלה ויהי ה' ד' סמך עשין ד' טו"ש ח"מ קו סעיף 6:

רבינו גרשום (המשך) שנכתב לאחר חתימת העדים במלואו על פה דמי שיש לו להעיד: (ג) מעשה בא לפני ר' ישמעאל בערב היוצא לחיטום שטרות: שלא על אמונתו הלווה, פירש ר' שלא על אמונתו של ערב הלווה לפי שלא היה בשעת מתן מעות והכא כדאמר בשעת מתן מעות על מנת שארבע ממי שארבע להניי אינו גובה אפי' מבני חורין: ישיבת את שמעון בן ננס. שבקי הוא הדין בבני ממונות: הא דכתב ביה בשטר קודם (פלוגתי ערב) ואפי' לא חתמו העדים משום זה ומיפ' על ענין ראשון דכי היכי דהחתימה על מה שכתוב בשטר חתמו על פה לא טרף מלה בערב אלא מבני חורין אעיקר שטרא ולא אפלוגתי ערב הלכך אינו גובה אלא מנכסיה בני חורין: לדידי מיפ' שרא לא מנייה דר' יוחנן. היכא דמי קמי ברייתא דפסול אי כתב בגט בסוף כרת משו' ישראל שאילו בשלום פלוגתי ושוב חתמו עדים איכא למימר על שאילת שלום חתמו שאלו עדים שהו שואל בשלום פלוגתי אבל אעיקר הגט אין מעידין ואי כתבו בסופו שאילו בשלום פלוגתי חתמו כשר דמשמע דאשאיילת שלום ועל כל מאי דכתבו בגט חתמו וגובה כתובה מנכסיה משועבדיים: ומאזי קאמר ר' יוחנן אהד זה ואהד זה אין גובה אלא מנכסיה בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגתי ערב אבל אי כתב ביה פלוגתי ערב ומיפ' איהו שטר דמיפ' שיקול' ר' ישמעאל את בן ננס. דאמר ישמש את בן ננס: הלכה כמותו. כ"י ישמעאל דגובה מנכסיה בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על בן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסיה בני חורין: חנוק וקנו מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו ומצאו חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקנו מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

גובה מן היוורשים כדי שרא תנעור דלת בפני לויין. הכא מוקי קך מילתא אליבא דכולי עלמא זין למאן דאמר לאורייתא זין למאן דאמר לאו לאורייתא ובפרק קמא דקדושין (דף יג: ושם) אמרין גובה מן היוורשים שעבודא לאורייתא ואינו גובה מן הלוקחות (כ"ו) ויש לפרש דרב פפא לא אמר אלא מלוה על פה גובה מן הלוקחות וגמרא מפרש לה הכא למאן דאמר שעבודא לאו לאורייתא והתם למאן דאמר שעבודא לאורייתא והו' כמו איכא דאמרי מילתא דהכא ודהתם וכעין זה מלינו בהמקל (ב"מ דף ק"ב. ושם) דבעי מנייה מרז ששם קבלן וערב צבל מלין או לא אומן קונה צבצב כלי או לא" ובהגוזל קמא (ב"ק דף ק"ט.) משמע שלא שאלו ממנו אס אומן קונה צבצב כלי או לא ושם ה"ר אליהו מ"כ מפרש דהא דפסיק רב פפא התם דשעבודא לאורייתא היינו לענין קצנן כגון האשה שמתה ויצאו היוורשים ועלתה לדידיי התם לעיל במשנה א' וכן משמע התם מתוך פירוש רבינו חננאל וכן עיקר: **משעת כתיבה שעבד נפשיה.** (ג) כדפירש בקונטרס ולא גרסינן משעת כתיבה דהו' משמע דעדי חתימה כרתי צכתוה לרבי אלעזר וזהו אינו דאמר אלא עדי מסירה כשר דלאמרינן' דאמר ר"א זין בגיטין זין צשטרות וקיימא לן כותימה זין בגיטין זין צשטרות מההיא דזה בוצר (פסהל' דף קמ: ושם) (ה"ג) (ה) והכא נמי דכתב ביה אפי' פלוגי ערב ותימה דאס ק' ליהו' שאליו ומיזך מורי ר' דשאני שאליו עדומה שסומר הטט ולעיל (דף קס"ג) נמי אמרינן מילאשו צקרוזין כשר:

והלכה כמותו אף בחנוק. קשה לר"י על ההיא דהנושא (במזנות דף ק"א: ושם ק"ב. ד"ה אליבא) דאמר ר' יוחנן צאומר לחבירו חייב אינו לך מנה צשטר דאלימא מילתא דשטרך וכמאן דאמר להו אסת ע' דמי ומוקי נפשיה כר' ישמעאל (ג) דלא פליג עליה ר' ישמעאל אלא משום דקצר דערב לאמר מתן מעות משתעבד דאמר דהלכה כמותו אף בחנוק ורבי יוחנן גופיה (ג) אפ' דס"ל דשטרך לו צשוק הנח לו ואמ' לך פטור דליבא אלימות' דשטר כלל ומגלן דקצר אלימא מילתא דשטרך ונראה לרבי דחנוק נמי דהכא צשטר טעמא (ג) דאלימא מילתא דשטרך (ג) גמר ומשעבד נפשיה ופי' בקונטרס דלא גרסינן צטר הכי הנך כולוהו צעו קנין וכן נראה כי כבר פירש דין כולוהו לפירושו רבינו חננאל הוא משמע לפירושו כך זין בחנוק זין כלל חנוק זין צשטר וזין צעל פה צעי קנין יש פסריס שאין כתוב צהן כלל ונחת לזה מזה:

הדרן עלך גמ פשוט וסליקא לה מסכת בבא בתרא

קנין ערב וסליקא לה מסכת בבא בתרא

קנין ערב וסליקא לה מסכת בבא בתרא

מנכסיה בני חורין ואפי' גובה מבני חורין היכא דכתב ביה פלוגתי ערב אבל אי כתב ביה פלוגתי ערב ומיפ' איהו שטר דמיפ' שיקול' ר' ישמעאל את בן ננס. דאמר ישמש את בן ננס: הלכה כמותו. כ"י ישמעאל דגובה מנכסיה בני חורין: חלוק היה ר' ישמעאל. על בן ננס אף בחנוק דגובה מן הערב מנכסיה בני חורין: חנוק וקנו מידו. אחד שהיה חנוק חבירו בשטר: חובו ומצאו חבירו ואמר ליה הנח לו ואני אתן לך וקנו מן זה הערב שיפרע בשבילו משתעבד. מכלל דערב דעלמא משתעבד בלא קנין:

אמר רב פפא הלכה כו'. לעיל [קעד]. פירשתי גביית מלוה מן היוורשים וגם צפרק שום היוורשים צערין (דף כ"ב:) אמר רבא הלכתא אין זוקקין לנכסי יומאים כו': צעא מיניה רבא צר נאן מרזי יוחנן הוואן ככז יוד צניס דין מהו. לאחר זמן שנסקר לו הלוה לנמלה וכו' ורבה שיהא חייב לו ממון וצא צבצ"ד והודה צמינה שיהא כתב ידו וכתבו לו צ"ד הנפק הוא הנקרא אשרתא וקיום השטר: מאי מי אמרינן הכי הוא מעמה כשטר שיש צו עדים ויגבה ממשעבדי דאחריות טעות סופר הוא" דכל שטר מלוה ומכירה שחתימים צו עדים גרסינן ממשעבדי כאליו כתוב צהן אחריות אף דלמא קיום שטר אינו מועיל לשום שטר אלא להחזיק צבצ"ד לכמות שהיה מקודם לכן שאליו ימותו עדים או לזה לא יוכל לטעון שטר זה מוויף הוא צבצ"ד קיימוהו ויגבה צו המלוה וגם זה לא יגבה אלא מבני חורין ולכך אהני צ"ד שלא יוכל לזה לומר אין זו כתב יד: פסולין. ליעלא כו': ואין עליו עדים. אלא שנמסק לה צפני עדים דעדי מסירה כרתי ליה צדיעצד: הרי אלו לו'. בגיטין [פ"ג] מפרש הרי אלו דרישא והרי אלו דסיפא (ב) למעוטי מאי והתם מפרשא כולה: כשר. לכתלה דקצירא ליה עדי מסירה כרתי: וגובה מנכסיה משועבדי. כלומר ואם שטר מלוה הוא אותו השטר הכתוב צכתב ידו ואין צו עדים אלא שמסרו צפני עדים גובה מנכסיה משועבדי והכי מפרש התם ר' יוחנן אליבא דר' אלעזר צ' [המביא מניינא] (גיטין כ"ב:) שאפי' צשאר צטרות גובה מנכסיה משועבדי צעדי מסירה צלצד. אלמא הוילא עליו כתב ידו שיהא חייב לו ומסרו צפני עדים גובה ממשעבדי וכל שכן הוואן צבית דין: ה"ג שאני התם דצשעס כתיבה הוא דשעבד נפשיה. כשכתב השטר נכתב כדי למסרו צפני עדים שיהו עדי מסירה צמקוס עדי חתימה הלכך כיון דלר' אלעזר עדי מסירה כרתי כאלו נחתמו צתון השטר דמי אצל אנו מיעבד לן בהוילא כתב ידו צעלמא ששמו של לזה חתום צו שזה מסר לו צמקוס הודאה שלא יוכל לחזור ולכפור צו ולומר פרעמי כל זמן שחתימתו ציד מלוה (ג) שלא נעשה השטר צלצון של שטר צעדיס חתימים צו ואחר זמן החזיקו צבצ"ד וכשהלוה כמלוה על פה הוילא ומו לא מלו מלו צבצ"ד בקיומן לעשותו שטר שיש צו אחריות נכסיה שהרי לא לדעת כן נכתב מתמלה. כן נראה צעניי שמועה וזו וכן עיקר. ואימ' דגרסי משעת פלוגי ערב. הפסיק הענין דלמא לא אפקיה עדים אלא אשטרך דלעיל לחוד: ופלוגי ערב. וי"ו מוסקי על ענין ראשון ועל השטר ועל הערצות חתימי סהדי: ושאליו כשר. שעל הכל העידו עדים: הלכה כמותו. כ"י ישמעאל דגובה מנכסיה בני חורין: חנוק מה לי אמר רבי ישמעאל דלמא משום צערא דחצריה שנתקן נמי גמר ונקנה או דלמא מתמיך הוא להלילו

הגרות הב"ח

(ה) גמרא שאני התם דבשבת: (ג) רשב"ס ד"ה הכי נקטין וכו' ציד מלוה ורבינו נפשי:

מוסף רש"י

שלשה גיטין פסולין. לכתולה (גיטין כ"ב.) ואם גישיאת הולד כשר. ואם תמא לאו כ"י מרזי סביחא ליה דלמא עדי חתימה כרתי. דלר"י הוולד ממזר (גיטין פ"ג.) ע"ש ובגהות הרי"ם. כתב בבבא ידו. ל"י הנהנין ואין בו זמן. צלחה זמן ככתב (שם ג.) זמן קתלה דרעק משום צת חותמו הלכך הולד כשר (שם פ"ג.) ואין בו אלא עד אחד. וכבר ידו סופר (שם ג.) פלוגי ה' גמ' איכא למיז' אכתי ידו קאי אפלי' הכי אשעת' דלכתולה לא וירשא לשמעין אפילו אין צו על אס נסת הוילא כ"י. ויכיל לר' אבהו סופר קאי ופאפלו לר' אבהו סופר קאי הוה ליה צמקוס עדי מסירה (שם פ"ג.) אף על פי שאין עילוי עדים. ואלו כתב ידו. אשנתו לו צפני עדים כשר. ליעלא למתלה (שם.) וגובה מנכסיה משועבדיים. גובה חתימה כנתו לו מנכסיה משועבדיים. דמתן ככתוביה (פ"ג.) הוילא גמ' ואין עומ' מכותה גובה כמותה. לשמא אחריתא גובה מנכסיה משועבדיים אס שטר מלוה הוא גובה מנכסיה משועבדיים. שטר חוב מני קני דנאחרין צעלמא (ב"ק כ"ה.) וגם חוב שאין צו חתימה (שם ג.) הדרן עלך מסכת בבא בתרא

מוסף תוספות

א. י"א: ואמר ר' יהודה גמרי במלה הכתובה בתורה כגון נוקין וערכין וקרבן דאמר לעיל דשעבודא דאורייתא. מוס' קדושין יג:

רבינו גרשום

בשטר הלכתי משלימין יורשין: הוואן כתב ידו כב"ד. שהעידו לפני כ"ד שו' כתיבה יד ליה מאי. מי אמרינן כיון דהוואן ביה דין דמי במלואו בשטר וגובה מנכסיה משועבדיים דלמא כיון דלא חתימי עליו עדים הוה כמלוה על פה וגובה מבני חורין: אמר ר' יוחנן אף על פי שהוואן כ"י. הוואיל דלא חתימי עליו עדים. אלא אלעזר אומר אפי' חתימה) וצ"ל חתימין עדים עליה גבי משעבדי וקשי' לר' יוחנן. ואי קשי' לך היכי מצית מקשי גבירא מגבירא מר' אלעזר לר' יוחנן. תריץ הכי (א) בריית' הוא אמרייתא מצי מקשי. ואמר לך ר' יוחנן הא לא קשיא לך דהתם אמאי גבי משעבדי דאיכא חתימה ביה דהוואן שטרא מילתא דמשעת כתיבה נפשי' אבל הכא דלא שטר מעיליא הווא דאין קנין עדים במאי מצי גבי משעבדי: ערב היוצא לאחר חיתום שטרות. שכתב מתחת חתימת העדים ופלוגי ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסיה בני חורין לפי שהואיל שאין עליו עדים. אלא הואיל שכתב בכתב ידו ונתנו לה בני פני עדים כשר וגובה כתובה מנכסיה משועבדיים. אלמא אף על גב (בלא חתימה) וצ"ל חתימין עדים עליה גבי משעבדי וקשי' לר' יוחנן. ואי קשי' לך היכי מצית מקשי גבירא מגבירא מר' אלעזר לר' יוחנן. תריץ הכי (א) בריית' הוא אמרייתא מצי מקשי. ואמר לך ר' יוחנן הא לא קשיא לך דהתם אמאי גבי משעבדי דאיכא חתימה ביה דהוואן שטרא מילתא דמשעת כתיבה נפשי' אבל הכא דלא שטר מעיליא הווא דאין קנין עדים במאי מצי גבי משעבדי: ערב היוצא לאחר חיתום שטרות. שכתב מתחת חתימת העדים ופלוגי ערב גובה המלוה מאותו ערב מנכסיה בני חורין לפי שהואיל (א) ללאורה צ"ל מתמיך היא. ועי' בגיטין פ"ג. (ג) מכלן עד ד"ה הא דכתב ביה שין למתני. (א) צ"ל לא חתמו אלא אעיקר שטרך ולא אפלוגי ערב והכי כעבי ע"פ וערב וכו' אלא מבני חורין: